

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/20-12/55
URBROJ: 50301-04/25-20-29

Zagreb, 24. rujna 2020.

Hs**NP*021-12/20-09/17*50-20-07**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 24-09-2020	
Šifra predmeta: 021-12/20-09/17	Org. jed. 65
Broj predmeta: 50-20-07	Pril. - Vrij. -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-12/20-09/17, URBROJ: 65-20-06, od 24. kolovoza 2020.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18 i 53/20), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske je u prošlom mandatu dostavila Hrvatskome saboru mišljenje o Izvješću o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu aktom, KLASA: 022-03/20-12/55, URBROJ: 50301-23/22-20-12, od 14. svibnja 2020.

S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da ostaje pri danom mišljenju koje se dostavlja u prilogu.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića i državne tajnike Mariju Pletikosu, Margaretu Maderić, mr. sc. Josipa Salapića, Juru Martinovića, Željka Plazonića, dr. med. i Tomislava Dulibića.

Prilog: 1

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/20-12/55
Urbroj: 50301-23/22-20-12
Zagreb, 14. svibnja 2020.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu
– mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/20-09/17, urbroja: 65-20-03, od 7.
travnja 2020. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18 i 53/20), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske, u odnosu na Izvješće o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskog sabora podnijela pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, aktom od 30. ožujka 2020. godine, ukazuje na sljedeće:

Vlada Republike Hrvatske Izvješće o radu pravobranitelja za osobe s invaliditetom za 2019. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) ocjenjuje vrlo informativnim, ali i iznimno opširnim te preporučuje da u narednom razdoblju dostavljena Izvješća budu izrađena u kraćem formatu i jasnije strukturirana, a u svrhu bolje preglednosti postignutih rezultata na području skrbi o osobama s invaliditetom i preporuka od strane pravobraniteljice za osobe s invaliditetom (u daljnjem tekstu: pravobraniteljica).

U dijelu Izvješća pod poglavljem 1. „Uvod“, slijedom mišljenja pravobraniteljice koje je posebno jasno izrečeno u uvodnom dijelu Izvješća, a dijelom se odnosi i na nedostatnu primjenu modela ljudskih prava: „Mišljenja smo, a što je vidljivo i kroz izvješća o radu od 2015. do danas, u proteklom razdoblju nije bilo prave usmjerenosti na krajnje korisnike i potrebe da se suštinskim rješenjima uspostavi dugoročno održiv sustav zaštite koji pridonosi afirmaciji prava. Model ljudskih prava nije u cijelosti shvaćen pa niti implementiran u zakonodavstvu i javnim politikama tako da osobe s invaliditetom ostaju žrtve nejednakosti, bez očekivanja njihovog doprinosa društvu u cjelini.“ Vlada Republike Hrvatske ističe rad Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom koje sustavno i predano prati tematiku zaštite, poštivanja i promicanja prava osoba s invaliditetom te kroz međusektorsko povezivanje i aktivno uključivanje predstavnika osoba s invaliditetom pridonosi rješavanju konkretnih problema. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ističe dobru suradnju s Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom prilikom izrade strateških dokumenata u području zaštite i promicanja ljudskih prava, primjerice u pripremi trećeg po redu nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava, čija je izrada u tijeku.

U dijelu Izvješća pod istim poglavljem, na stranici 2. vezano uz nedostatak sustavnih rješenja usmjerenih na posebne kategorije osoba s invaliditetom te postojanje izrazitih prepreka u pristupu informacijama, zdravstvu i slično. Vlada Republike Hrvatske ističe da s obzirom da su navodi općeniti, nije jasno što točno podrazumijevaju, iste je potrebno precizirati, te ističe da se zdravstvena zaštita općenito pa tako i zdravstvena zaštita posebnih kategorija osoba s invaliditetom kontinuirano provodi u domeni obveznog zdravstvenog osiguranja. Aktivnosti iz programa mjera zdravstvene zaštite provode se u okviru redovne djelatnosti zdravstvenih radnika i ustanova. Naglašava se da svaka osoba ima pravo na zdravstvenu zaštitu i na mogućnost ostvarenja najviše moguće razine zdravlja, u skladu s odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Narodne novine, br. 100/18 i 125/19) i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 80/13, 137/13 i 98/19).

U dijelu Izvješća pod točkom 2.3. „Promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom“ Vlada Republike Hrvatske smatra da bi umjesto teksta: „Radionice za koordinate u ministarstvima na temu Antidiskriminacija u europskim i investicijskim fondovima (ESI fondovima), Zagreb travanj, svibanj, rujna i prosinac u suradnji s MRRFEU“, trebalo stajati „U suradnji s Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je u 2019. godini organiziralo radionicu za koordinate za nediskriminaciju iz tijela u sustavu upravljanja i kontrole ESI fondova i predstavnike gradova koji imaju ulogu posredničkog tijela 1. U prosincu 2019. godine održana je radionica pod nazivom Pristupačnost za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti s primjerima iz prakse. Također Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom sudjeluje u provedbi edukacije Antidiskriminacija, ravnopravnost spolova i primjena Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u ESI fondovima. U 2019. godini suradnja je ostvarena u travnju, svibnju, rujnu, listopadu i prosincu“.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 3. „Primjena Konvencije u RH“ vezano uz navod da je Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine propušteno urediti brojna pitanja od značaja za razvoj usluga potrebnih za podršku osoba s invaliditetom, cjeloviti sustav zaštite i potpunu uključenost u zajednicu svih područja života, da u nekim područjima nije niti započeta realizacija pojedinih aktivnosti koje su trebale biti provedene još tijekom 2017. i 2018. godine ili su dani načelni odgovori s odgodom izvršenja pojedinih mjera, te da se za praćenje uspješnosti provedbe Nacionalne

strategije prilično izazovnim pokazuje provođenje evaluacija mjera i aktivnosti kod kojih su rokovi provedbe određeni s „kontinuirano“ i da nisu vidljivi učinjeni rezultati koji su donijeli pozitivne promjene za krajnje korisnike – OSI, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku svake godine izrađuje objedinjeno godišnje izvješće o provedbi mjera navedenog dokumenta, te ga dostavlja Vladi Republike Hrvatske na usvajanje. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija) u svakom od 16 područja djelovanja obuhvaća uvodni dio koji opisuje trenutno stanje, ali i Preporuke UN-ova Odbora za prava osoba s invaliditetom, te ciljeve koji se očekuju postići u razdoblju od 2017. do 2020. godine. U provedbi mjera sudjeluje 15 ministarstava, 6 državnih ureda, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje djeluju u korist osoba s invaliditetom, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, znanstvene institucije, tijela javne vlasti i dr.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je kao nacionalni koordinator za provedbu Nacionalne strategije organiziralo u 2019. godini 5 jednodnevnih savjetodavnih regionalnih radionica koje su bile namijenjene koordinatorima i nositeljima mjera Nacionalne strategije na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Cilj navedenih radionica bio je jačanje kapaciteta za praćenje i provedbu mjera iz Nacionalne strategije i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, unapređenje koordinacije i suradnje među nositeljima mjera na nacionalnoj i lokalnoj razini, analiziranja izazova u provedbi Nacionalne strategije i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom te poboljšanje prikupljanja podataka i izrade Izvješća o provedbi mjera Nacionalne strategije. Također se svake godine organizira i koordinacijski sastanak sa koordinatorima za provedbu mjera Nacionalne strategije u ministarstvima i državnim uredima koji sudjeluju u provedbi mjera kako bi se raspravilo o izazovima i poteškoćama u provedbi mjera, te analiziralo postojeće stanje.

S obzirom da je 2020. godina zadnja godina provedbe navedenog dokumenta, u tijeku je osnivanje Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. godine, te će sve preporuke pravobraniteljice biti razmatrane, također će se posebna pažnja usmjeriti na bolje definiranje rokova provedbe mjera.

Također se ističe kako su osnovane Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Zakona o osobnom asistentu, te za izradu Nacrta prijedloga Zakona o inkluzivnom dodatku, te da se na izradi navedenih propisa kontinuirano radi.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 7. „Jednakost i diskriminacija“, naslovom „Segregacija i obrazovanje“ u tekstu „u području odgoja i obrazovanja nije ostvarena jednakopravnost svih učenika s TUR na sustavnoj razini, budući da smo i dalje zadržali odgoj i obrazovanje u institucijama socijalne skrbi.“, Vlada Republike Hrvatske ističe da se određeni broj djece s teškoćama u razvoju školuje i u posebnim ustanovama koje su u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, ne samo u sustavu socijalne skrbi. Potrebno je naglasiti da iako su različiti osnivači, centri za odgoj i obrazovanje kojima je osnivač Republika Hrvatska i dio su sustava socijalne skrbi, program odgoja i obrazovanja provode sukladno istim propisima kao i odgojno obrazovne ustanove drugih osnivača.

Nadalje, u pogledu navoda: „Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku - Članu udruge onemogućena je usluga osobne asistencije, uz objašnjenje MDOMSP kako ju nije moguće ostvariti uz uslugu organiziranog stanovanja iz Zakona o socijalnoj skrbi (čl. 94.). Za takvo tumačenje ne postoji pravno uporište, a na dobro argumentirani dopis Udruge – Ministarstvo nikad nije odgovorilo. Član udruge je takvom praksom stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na druge osobe u usporedivoj situaciji, što bi predstavljalo primjer neizravne diskriminacije iz čl. 2. st. 2. Zakona o suzbijanju diskriminacije.“, Vlada Republike Hrvatske navodi da je nadležno Ministarstvo dostavilo odgovor Udruzi, ali i pružatelju usluge koji je navedenom članu pružao uslugu organiziranog stanovanja temeljem rješenja centra za socijalnu skrb. Nadalje, uvažavajući propise kojima se uređuju sadržaj, uvjeti i način pružanja usluge organiziranog stanovanja ističemo da je pružatelj navedene usluge dužan korisniku osigurati i sadržaj koji se pruža u okviru usluge osobne asistencije.

Također, nadležno Ministarstvo je osnovalo Radnu skupinu za izradu Nacrta prijedloga Zakona o osobnoj asistenciji kojim će se propisati kriteriji i uvjeti za ostvarivanje navedenog prava, te je na raspravi vezano uz izradu navedenog propisa utvrđeno da su svi predstavnici osoba s invaliditetom suglasni da osoba kojoj je osigurana usluga osobne asistencije ne može istovremeno koristiti uslugu organiziranog stanovanja i time biti stavljena u povoljniji položaj.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 8. „Pristup pravosuđu“, Vlada Republike Hrvatske u pogledu navoda „...i Zakona o kaznenom postupku mogle ostvariti pravo na pravičnu obranu.“, ističe da je prilikom navođenja određenog propisa potrebno navesti i broj službenog glasila u kojem je isti objavljen, kao i sve njegove dosadašnje izmjene i dopune, do kraja razdoblja na koje se odnosi Izvješće.

Nadalje, u pogledu navoda koji se nalaze u istom dijelu, vezano uz pritužbe na nedovoljnu angažiranost i motiviranost odvjetnika koji zastupaju osobe s različitim vrstama invaliditeta na temelju rješenja o odobravanju sekundarne pravne pomoći u skladu sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 143/13 i 98/19), Vlada Republike Hrvatske ističe da je s ciljem motiviranja odvjetnika da se prijave na popise Hrvatske odvjetničke komore za pružanje sekundarne pravne pomoći sastavljenim za područje jedinica područne (regionalne) samouprave, Uredbom o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2019. godinu (Narodne novine, broj 45/19.) vrijednost boda za utvrđivanje naknade za rad odvjetnika povećana s 5,00 na 7,00 kuna. Napominje se da visina iznosa naknade za pruženu sekundarnu pravnu pomoć ovisi o sredstvima koja su u tu svrhu osigurana u državnom proračunu te ju nije moguće izjednačiti s redovnom odvjetničkom tarifom propisanom Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine, br. 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15).

U dijelu Izvješća pod poglavljem 11. „Jednakost pred zakonom“, točkom 11.1. „Preispitivanje poslovne sposobnosti“ u svrhu izbjegavanja nejasnoća kao i usuglašavanja s relevantnim propisima, Vlada Republike Hrvatske skreće pažnju na potrebu ujednačavanja određene terminologije u Izvješću, npr. u dijelu teksta se govori o oduzimanju poslovne sposobnosti, a u dijelu teksta o lišenju poslovne sposobnosti dok zakon istu definira kao lišenje poslovne sposobnosti.

Nadalje, u dijelu u kojem se navode pokrenuti postupci preispitivanja odluka o lišenju poslovne sposobnosti „prema podacima MDOMSP-a do 30. svibnja 2019. godine pokrenuto je ukupno 5.005 postupaka preispitivanja odluka o lišenju poslovne sposobnosti, za 165 osoba poslovna sposobnost je u potpunosti vraćena, za 1.045 štićenika poslovna sposobnost je djelomično vraćena, a 11.440 postupaka je još preostalo za provesti.“, Vlada Republike Hrvatske smatra potrebnim u ovom dijelu Izvješće dopuniti konkretnim podacima koji nedostaju, prema podacima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku koje je istaknulo da su, uvažavajući zakonsku obvezu i postizanje boljeg standarda zaštite prava osoba lišenih poslovne sposobnosti, centri za socijalnu skrb nastavili provoditi postupke preispitivanja odluka o lišenju poslovne sposobnosti radi vraćanja poslovne sposobnosti. Prema podacima prikupljenim od gotovo svih centara za socijalnu skrb i njihovih podružnica tijekom 2019. godine pokrenuto je 6.350 postupaka. S obzirom na iskazane podatke u pogledu postupaka koji se planiraju pokrenuti 2020. godine utvrđeno je da centri za socijalnu skrb u velikoj mjeri postupaju sukladno Planu pokretanja postupaka radi vraćanja poslovne sposobnosti.

Pravobraniteljica navodi da im se nastavljaju obraćati osobe s invaliditetom ili članovi njihovih obitelji koji su bili zabrinuti zbog pokrenutih postupaka preispitivanja poslovne sposobnosti, a sve iz razloga jer im od strane stručnih radnika centra za socijalnu skrb nije bilo u potpunosti objašnjeno što sam taj postupak znači. Vlada Republike Hrvatske napominje da prema navedenom nije razvidno o kojem se broju osoba radi kako bi se mogao dobiti relevantni uvid u cjelokupnu sliku, te da se Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku susreće s nizom situacija u kojima su štićenici i skrbnici upoznati sa svim relevantnim činjenicama, o čemu postoje i pisani dokazi.

Nadalje, u Izvješću se navodi da je nepoznavanje ovlasti i dužnosti posebnog skrbnika dovodilo i do toga da su stranke izjavljivale žalbu na rješenje o imenovanju posebnog skrbnika koje su bile bespredmetne i samo su dodatno opterećivale drugostupanjsko tijelo. Vlada Republike Hrvatske ističe da podaci kojima raspolaže Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku tijekom 2019. godine ukazuju da je bilo oko 50 žalbi na postupke stavljanja pod skrbništvo i postupke imenovanja posebnog skrbnika što u odnosu na broj imenovanih posebnih skrbnika tijekom 2019. godine (pokrenutih postupaka radi vraćanja poslovne sposobnosti u kojima se također imenuje poseban skrbnik je 6.350) čini vrlo mali broj, a postavlja se i pitanje njihove utemeljenosti.

U Izvješću se također navodi da praksa pravobraniteljice pokazuje da se lišavanje poslovne sposobnosti, odnosno imenovanje skrbnika, često pokreće zbog nedostatka usluga podrške u zajednici, kao i da skrbnik u takvim situacijama najčešće donosi odluku o smještaju u ustanovu. Budući da pravobraniteljica ne navodi konkretne podatke konstataciju se može ocijeniti paušalnom, te je potrebno napomenuti kako je zakonom propisano da je skrbniku za poduzimanje važnijih mjera o osobi, u koje spada i smještaj, ovisno u kojem je dijelu štićenik lišen poslovne sposobnosti, potrebno prethodno odobrenje centra za socijalnu skrb, osim ako je drukčije propisano Zakonom.

U Izvješću se navodi da postupak za lišenje poslovne sposobnosti često iniciraju i članovi obitelji. upravo zbog vlastite nemoći i neznanja, nesposobnosti prihvaćanja da i osobe s invaliditetom imaju sva prava koja pripadaju i svim ostalim ljudima, osobito zbog straha od gubitka nekog od prava iz sustava socijalne skrbi, kao što je status roditelja njegovatelja ili statusa njegovatelja gdje upravo vrlo često dolazi do stavljanja interesa roditelja i članova obitelji ispred interesa osobe s invaliditetom. Sukladno navedenom, ističe se da centar za

socijalnu skrb predlaže sudu pokretanje postupka radi lišenja poslovne sposobnosti kad procijeni da bi, zbog zakonom predviđenog razloga, osobu bilo potrebno lišiti poslovne sposobnosti, kao i da se Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku nije susrelo sa situacijom iz prakse centara za socijalnu skrb u kojoj bi razlog prijedloga centra za socijalnu skrb za pokretanja postupka bilo povezano s ostvarivanjem prava iz sustava socijalne skrbi. Vlada Republike Hrvatske ističe da je nadležno Ministarstvo u posljednje dvije godine održalo nekoliko predavanja za ravnatelje i dio stručnih radnika centara za socijalnu skrb te posebne skrbnike Centra za posebno skrbništvo o Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom i skrbništvu, uključujući i imenovanje posebnih skrbnika u pogledu smještaja korisnika. Smatramo da je u pogledu poduzimanja drugih sredstava i mjera predviđenih posebnim propisima, prije nego što se donese odluka o lišenju poslovne sposobnosti i skrbničkoj zaštiti kao i što je moguće manjih ograničenja prava štićenika, došlo do značajnih promjena u praksi centara za socijalnu skrb.

Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je radi zaštite prava štićenika u 2019. donesen Zakon o Centru za posebno skrbništvo (Narodne novine, broj 47/20). Uvažavajući profesionalna znanja, temeljna uloga posebnog skrbnika, koji je pravnik s položenim pravosudnim ispitom, je zastupanje i zaštita interesa djece i odraslih osoba u sudskim postupcima. U okviru navedenoga, a uvažavajući međunarodne standarde zaštite prava osoba, postoji niz dodatnih radnji koje zahtijevaju razgovor s djecom i odraslim osobama. Dob djeteta ili funkcionalna sposobnost osobe zahtijeva kompetencije za pristup istima iz psihosocijalne perspektive. Uvažavajući sve prisutniju specifičnost sudskih postupaka u kojima se imenuje poseban skrbnik, posebno u odnosu na djecu, što zahtjeva specifična stručna znanja, vještine i kompetencije, uočene poteškoće vezane za diferencijaciju prava djeteta na izražavanje mišljenja, interesa i želja djeteta kao i potrebu sprječavanja sekundarne traumatizacije, zapošljavanjem drugih stručnih radnika specijaliziranih za vođenje razgovora s djecom i odraslim osobama kao stručnih pomagača posebnom skrbniku u značajnoj mjeri će se ojačati zaštita njihovih prava. Također, jasnije su propisani stručni poslovi posebnog skrbnika s time da se i u pogledu odraslih osoba taksativno navodi upoznavanje odrasle osobe sa sadržajem odluke i pravom na izjavljivanje žalbe kao i pribavljanje mišljenja odrasle osobe, u cilju zaštite prava odraslih osoba.

U dijelu Izvješća pod točkom 11.2 „Lišenje poslovne sposobnosti“ podtočkom 11.2.2. „Lišenje poslovne sposobnosti kao alat za smještaj u instituciju“ pod naslovom Skrbnik u sukobu interesa, u pogledu preporuke pravobraniteljice Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku da centrima za socijalnu skrb dostavi uputu o obaveznom preispitivanju svih akata o imenovanju skrbnika, kada je skrbnik zaposlenik pružatelja usluge smještaja, pri čemu treba voditi računa da se kod izbora osobe skrbnika treba izbjeći zlouporabu i eventualni sukob interesa, kako to nalažu gore citirane odredbe Obiteljskog zakona kao i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je nadležno Ministarstvo navedenu preporuku dostavilo svim centrima za socijalnu skrb u Republici Hrvatskoj kako bi im u postupanju vezanom uz obavljanje poslova skrbništva, navedena preporuka predstavljala smjernice za navedena postupanja.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 12. „Poštivanje doma i obitelji“, u dijelu gdje se navodi: „Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku predložilo je već nekoliko izmjena Zakona o roditeljskim potporama, s ciljem povećanja materijalnih naknada kako bi se zaustavila nepovoljna demografska kretanja s kojima je suočena Republika Hrvatska te povećao natalitet, međutim svaki put je izostalo povećanje naknade roditeljima koji koriste pravo na dopust radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju“, Vlada Republike

Hrvatske ističe da su se prilikom izmjena i dopuna Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama 2017. godine, primjedbe pravobraniteljice djelomično prihvatile te je povećana novčana potpora za zaposlene i samozaposlene roditelje koji koriste dopust radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju sa 65 % na 70 % proračunske osnovice. Istovremeno, povećala se i visina novčane naknade zaposlenog ili samozaposlenog roditelja za rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta s 50 % proračunske osnovice na 70 % proračunske osnovice. Prilikom budućih izmjena propisa kojim će se na sveobuhvatan način pristupiti poboljšanju zakonske regulative u području roditeljnih i roditeljskih potpora razmotrit će se preostala otvorena pitanja u pogledu ostvarivanja prava pojedinih skupina korisnika.

Vežano uz dio Izvješća koji se odnosi na izdvajanje djece iz obitelji, Vlada Republike Hrvatske ističe da se postupanje nadležnih tijela u zaštiti djeteta temelji na načelima propisanim Obiteljskim zakonom (Narodne novine, br. 103/15 i 98/19): načelu solidarnosti, načelu uzajamnoga poštovanja i pomaganja svih članova obitelji, načelu prvenstvene zaštite dobrobiti i prava djeteta, načelu prvenstvenoga prava roditelja da skrbe o djetetu, načelu dužnosti nadležnih tijela da im se pruža pomoć i intervenira samo u slučaju potrebe te načelu razmjernice i najblaže intervencije u obiteljski život. Centri za socijalnu skrb u pravilu određuju mjere zaštite od blažih prema težima, osim iznimno, kada je ugrožen život, zdravlje i sigurnost djeteta.

Mjera stručne pomoći i potpore je mjera koja se izriče u situacijama kada dijete odrasta u rizičnu okruženju, a kada se roditelji ili druge osobe koje se svakodnevno skrbe o djetetu ne mogu samostalno i odgovarajuće skrbiti o djetetu zbog posebnih okolnosti u obitelji, koje mogu biti na strani roditelja ili na strani djeteta. Navedene okolnosti mogu biti zdravstvene, intelektualne ili druge poteškoće odraslih roditelja. Nije ograničeno trajanje ove mjere i ona se može produžiti ili ponovo odrediti dok postoji potreba za pružanjem stručne pomoći roditelju u izvršavanju roditeljske skrbi i dok mjera polučuje pozitivne pomake, te ako je to način pružanja pomoći djetetu i roditeljima da žive zajedno u obitelji i da dijete ne bude iz obitelji izdvojeno.

Mjera intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu predstavlja intenzivan i kontinuiran rad s obitelji u kraćem razdoblju od tri do šest mjeseci, a najdulje godinu dana, koja se provodi kao krajnja mjera prije izdvajanja djeteta iz obitelji i koja predstavlja zadnji pokušaj pomoći roditeljima i djetetu prije izdvajanja djeteta iz obitelji. Temelj za izricanje ovih mjera mora biti sveobuhvatna obiteljska procjena, a po određivanju mjere obvezno se izrađuje individualni plan i program provođenja mjere. Rješenje o određivanju mjere može sadržati uputu roditeljima i djetetu da zatraže odgovarajuće liječenje, kao i da se uključe u druge zdravstvene, obrazovne ili psihosocijalne programe ne bi li po svršetku liječenja ili terapije mogli iznova samostalno preuzeti skrb o djetetu. Kod provođenja mjere, centar za socijalnu skrb koristi sve resurse u lokalnoj zajednici i organizacijama civilnog društva te se može roditeljima priznati usluga savjetovanja i pomaganja, koju provode domovi za djecu/centri za pružanje usluga u zajednici.

U slučajevima kada centar za socijalnu skrb predlaže mjeru u nadležnosti suda, utvrđuje stupanj ugroženosti i sigurnosti djetetova života i zdravlja te razvojne rizike djeteta. obvezno primjenjuje propisane instrumente procjene te izrađuje sveobuhvatnu obiteljsku procjenu. Obiteljska procjena provodi se s ciljem utvrđivanja i analiziranja svih rizičnih čimbenika i okolnosti te prednosti i zaštitnih faktora na razini cijele obitelji i mogućnosti podrške osoba iz šireg obiteljskog okruženja.

Rješenje o određivanju mjere u nadležnost centra za socijalnu skrb/izrada prijedloga sudu za mjeru u nadležnosti suda, obvezno se provodi timski i donosi se zaključak stručnog tima (socijalni radnik, psiholog, pravnik i po potrebi se uključuju i druge struke). U postupku na sudu dijete zastupa posebni skrbnik kojeg imenuje sud, koji je pravnik s položenim pravosudnim ispitom, zaposlenik Centra za posebno skrbništvo, čime je osigurana zaštita djetetovih prava i interesa. Odluku o oduzimanju prava roditelju na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi donosi sud, na temelju utvrđenih činjenica i dokaza, a može odlučiti i o provođenju sudskog vještačenja. Prijedlog sudu za donošenje odluke o lišenju prava na roditeljsku skrb, centar za socijalnu skrb predložit će ako su ispunjene zakonom propisane pretpostavke. U postupku sud može umjesto lišenja prava na roditeljsku skrb odlučiti o mirovanju roditeljske skrbi.

Vežano uz navode o diskriminaciji osoba s invaliditetom, prema kojem osoba lišena poslovne sposobnosti ne može posvojiti dijete, ističemo kako je temeljni cilj posvojenja stvaranje stabilnog i prikladnog obiteljskog okruženja u kojemu će dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi odrastati. Posvojenje mora biti u interesu djeteta, pri čemu se pravo posvojitelja na roditeljstvo ne navodi kao cilj posvojenja.

Nadalje, Obiteljskim zakonom je propisano da maloljetni roditelj i roditelj lišen poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na izvršavanje roditeljske skrbi, daju samostalan pristanak na posvojenje, moraju prethodno biti na prikladan način informirani o pravnim i faktičnim posljedicama posvojenja djeteta, te biti u stanju razumjeti značenje pristanka. Pristanak roditelja lišenog poslovne sposobnosti, koji nije u stanju razumjeti značenje pristanka na posvojenje, nadomješta odluka suda.

Obiteljski zakon i Pravilnik o elementima koji se odnose na podobnost i prikladnost za posvojenje, sadržaju stručnog mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje, metodama utvrđivanja podobnosti i prikladnosti, sadržaju izvješća o djetetu, vođenju registra o potencijalnim posvojiteljima te načinu vođenju registra o posvojenjima (Narodne novine, broj 106/14) ne isključuju mogućnost da osobe s invaliditetom koje ispunjavaju navedene uvjete budu potencijalni posvojitelji. Podaci o posvojiteljima u informacijskom sustavu SocSkrb također ne uključuju podatak o invaliditetu posvojitelja čime se želi izbjeći diskriminacija osoba s invaliditetom u mogućem postupku posvojenja. Obiteljski zakon je usklađen s međunarodno obvezujućim dokumentima te presudama Europskog suda za ljudska prava.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 13. "Žene s invaliditetom" pod naslovom „Razumna prilagodba za žene s invaliditetom u sustavu zdravstva“, gdje se navodi postojanje prepreka poput arhitektonskih i komunikacijskih u dostupnosti zdravstvenih usluga, nepostojanju prilagođene medicinske opreme i pomagala, problema u komunikaciji sa zdravstvenim osobljem, udaljenosti do zdravstvene ustanove, Vlada Republike Hrvatske ističe da se poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi se osobama s invaliditetom osigurao pristup zdravstvenim uslugama i uslugama rehabilitacije vezanim uz zdravstvenu zaštitu, vodeći računa o njihovom spolu, a posebno osobama s invaliditetom pruža isti opseg, kvalitetu i standard besplatnih i dostupnih zdravstvenih i rehabilitacijskih usluga koje pruža i ostalim građanima, uključujući usluge vezane za spolno i reprodukcijsko zdravlje te zdravstvene programe kojima je obuhvaćeno cijelo stanovništvo. Ministarstvo zdravstva navodi kako se preventivni programi provode u kontinuitetu u cilju promicanja zdravlja i sprječavanja nastanka invaliditeta i težih oštećenja zdravlja. Dostupnost zdravstvene zaštite ostvaruje se takvim rasporedom zdravstvenih ustanova, trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost i

zdravstvenih radnika na području Republike Hrvatske koji će omogućiti stanovništvu podjednake uvjete zdravstvene zaštite, osobito na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti. U skladu s aktivnostima zadanimi Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom, zdravstvene ustanove kontinuirano, sukladno potrebama i mogućnostima, investiraju sredstva i poduzimaju mjere radi uklanjanja građevinskih prepreka, za osiguravanje informacijske podrške te za nabavu medicinske opreme za potrebe osoba s invaliditetom radi osiguravanja pristupačnosti i unaprjeđenja zdravstvene zaštite populacije osoba s invaliditetom. O istom, zdravstvene ustanove podnose godišnja izvješća Ministarstvu zdravstva.

Zdravstveni radnici stručno su osposobljeni za obavljanje svojih poslova, a stručno usavršavanje obavlja se sukladno propisima o stručnom usavršavanju, kao i odredbama stručnih komora u svezi kontinuirane edukacije za svaku pojedinu djelatnost. Hrvatski zavod za javno zdravstvo već šest godina uzastopno organizira edukacije zdravstvenih radnika o načinima ostvarivanja primjerenog kontakta s osobama s invaliditetom, te specifičnostima skrbi vezanih uz invaliditet.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 14. „Sloboda od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja“, u vezi navoda o potrebi senzibiliziranja stručnjaka i njihovoj obuci, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo zdravstva uz prethodno navedenu obvezu stručnog usavršavanja zdravstvenih radnika te provedbu edukacija zdravstvenih radnika o načinima ostvarivanja primjerenog kontakta s osobama s invaliditetom, te specifičnostima skrbi vezanih uz invaliditet koje organizira Hrvatski zavod za javno zdravstvo, izvještava i o provedbi edukacija bolničkih stručnih timova za prvi pregled kod djece sa sumnjom na seksualno zlostavljanje. Sukladno zaključku Povjerenstva za unaprjeđenje sveobuhvatne zaštite zdravlja djece, Ministarstvo zdravstva je tijekom 2019. godine organiziralo provedbu edukacije za imenovane koordinate u slučaju seksualnog zlostavljanja i stručne timove u Kliničkom bolničkom centru Split, Kliničkom bolničkom centru Zagreb, Kliničkom bolničkom centru Rijeka i Kliničkom bolničkom centru Osijek, zadužene za prve preglede kod sumnje na spolno zlostavljanje djece i mladih.

Nadalje, u podnaslovu Pristupačnost skloništa za žrtve s invaliditetom, navedeno je kako je Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku na sjednici Odbora za ravnopravnost spolova HS-a najavio otvaranje šest novih skloništa u županijama koje dosad nisu imale skloništa, Vlada Republike Hrvatske ističe da aktivnosti na uređenju i otvaranju tih skloništa provode županije u suradnji s izabranim partnerima koji će biti i osnivači skloništa, te da se u točki dva ovog područja ističe pogrešan naziv Protokola o suzbijanju nasilja u obitelji, dok je točan naziv Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji.

U navodu: „Pravobraniteljica je podržala namjeru zakonodavca da izmjenama Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku te Zakona o zaštiti o nasilja u obitelji, postroži kažnjavanje počinitelja prekršaja i kaznenih djela“ Vlada Republike Hrvatske ističe da je prilikom navođenja određenog propisa potrebno navesti i broj službenog glasila u kojem je isti objavljen, kao i sve njegove dosadašnje izmjene i dopune, do kraja razdoblja na koje se odnosi izvješće.

U dijelu Izvješća pod istim poglavljem točkom 2. „Protokol o suzbijanju nasilja u obitelji“, u pogledu primjedbe upućene tijekom postupka savjetovanja s javnošću na novi Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, koji nisu prihvaćeni, Vlada Republike Hrvatske ističe kako tijekom provedenog savjetovanja s javnošću, nisu prihvaćene primjedbe pravobraniteljice koje se odnose na pomoć specijaliziranog stručnjaka žrtvi nasilja s

invaliditetom, jer je pomoć specijaliziranog stručnjaka uređena posebnim zakonima. Također, primjedba koja se odnosila na pristupačnost prostora osobama s invaliditetom nije prihvaćena jer je navedeno uređeno posebnim zakonima.

U dijelu Izvješća pod točkom 14.1. „Kaznena djela počinjena zbog predrasuda prema osobama s invaliditetom“ u kojem pravobraniteljica preporučuje provesti edukaciju na svim razinama (policija, škole, centri za socijalnu skrb, ustanove) o prepoznavanju nasilja, odnosno različitih pojavnih oblika nasilja; daljnji rad na unaprjeđenju suradnje između navedenih institucija kako bi se spriječilo nasilje, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku sukladno Godišnjem programu stručnog usavršavanja stručnih radnika ustanova socijalne skrbi, provodi redovite edukacije stručnih radnika sustava. Nadalje, održana je dvodnevna edukacija na temu „Nasilje u obitelji s naglaskom na nasilje nad starijim osobama i osobama s invaliditetom“. Cilj edukacije je unaprjeđenje zaštite osoba s invaliditetom i osoba starije životne dobi – žrtava obiteljskog nasilja u sustavu socijalne skrbi, a sadržajno je usmjerena na uzroke, vrste, dinamiku i posljedice nasilja u obitelji, pravnu regulativu – zakone, protokole, smjernice i primjenu u praksi, specifičnosti nasilja nad osobama starije životne dobi i osobama s invaliditetom, ulogu centra za socijalnu skrb u prevenciji i suzbijanju nasilja i zaštiti žrtava nasilja u obitelji, socijalna prava i usluge u zajednici - integrirani pristup u suzbijanju obiteljskog nasilja, međuresornu suradnju i drugo. Održana je, također, i edukacija za ravnatelje ustanova socijalne skrbi na temu „Interdisciplinarni pristup problemu nasilja iz perspektive sustava socijalne skrbi.“ Navedenoj edukaciji bili su prisutni ravnatelji centara za socijalnu skrb i domova socijalne skrbi.

Na poziv Ministarstva unutarnjih poslova, stručnjaci Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku održali su edukaciju za predstavnike županijskih centara 112, na temu Nasilje u obitelji, te su za predstavnike županijskih centara 112 izrađeni edukativni materijali na temu nasilja u obitelji sa svrhom prepoznavanja nasilja i pomoći žrtvama nasilja. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je korisnik izravne dodjele sredstva EU za Projekt „Zaustavimo nasilje nad ženama i nasilje u obitelji – Za nasilje nema opravdanja“. Cilj predstavljenog Projekta je unaprjeđenje sustava prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, što podrazumijeva podizanje javne svijesti u borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja će se provoditi kroz medijsku kampanju, a s ciljem senzibiliziranja javnosti, važnosti prevencije nasilja te obvezi prijavljivanja nasilja. Također, jačat će se kapacitet stručnjaka kao i međuresorna suradnja u području prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koje će se provoditi kroz stručna usavršavanja stručnjaka svih sustava koja postupaju po nasilju u obitelji kao i organizacija civilnog društva. Navedene aktivnosti planiraju se provoditi tijekom 2020. godine.

U pogledu navoda „Iako članak završava sa otvorenom klauzulom, smatramo kako osnova invaliditet treba biti jasno naznačena kao što je naznačena i u čl. 87. t. 21. Kaznenog zakona“ Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je definicija zločina iz mržnje dana u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19), uslijed čega je navedeno potrebno uskladiti.

Nadalje, pod naslovom „Sudjelovanje na događanjima - osobe s invaliditetom kao žrtve kaznenih djela“, navodi se: „Ministarstvo za demografiju je nadležno za nasilje u obitelji.“, u pogledu čega Vlada Republike Hrvatske ističe da je navedeno Ministarstvo jedno od tijela državne uprave koje u skladu s djelokrugom obuhvaća područje skrbi i zaštite za žrtve nasilja u obitelji. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je nositelj

izrade Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u obitelji u kojoj su nositelji aktivnosti sva druga tijela državne uprave sukladno područjima rada i ovlastima koja su im dana sukladno propisima, a također je i nositelj izrade Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji koji je operativni dokument koji određuje nadležnost tijela za postupanja u slučajevima nasilja u obitelji.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 16. „Zdravstvo“, točkom 16.1. „Pojavnost dekubitalnih rana“, pod naslovom „Sanitetski prijevoz“, gdje se spominju primjedbe o sigurnosti tijekom sanitetskog prijevoza osoba s invaliditetom, Vlada Republike Hrvatske naglašava da su Pravilnikom o organizaciji i načinu obavljanja djelatnosti sanitetskog prijevoza (Narodne novine, broj 72/19) utvrđeni uvjeti u pogledu tehničkih karakteristika i medicinsko-tehničke opreme vozila za sanitetski prijevoz utvrđeni normom HRN EN 1789:2015 medicinski automobili i njihova oprema za cestovno medicinsko vozilo vrste A: vozilo za prijevoz pacijenata ili vrste B: medicinsko vozilo, odnosno slijednicu navedene norme. Sukladno navedenom, vozilo sanitetskog prijevoza mora ispunjavati navedene norme koje uključuju i sigurnosne mjere za nepokretne, teško pokretne osobe ili osobe kojima zbog prirode bolesti nije moguće samostalno kretanje.

Pod naslovom „Fizikalna terapija i medicinska rehabilitacija“, gdje se spominju prijedlozi pravobraniteljice da se Pravilnikom o početku, završetku i rasporedu radnog vremena zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika u ordinaciji u mreži javne zdravstvene službe (Narodne novine, broj 106/19) radno vrijeme u djelatnosti fizikalne terapije i zdravstvene njege u kući bolesnika utvrdi na način da je radno vrijeme bude organizirano i u poslijepodnevnoj smjeni, Vlada Republike Hrvatske izražava slijedeće mišljenje: Fizikalna terapija u kući i usluga zdravstvene njege u kući bolesnika prvenstveno je predviđena za osobe koje nisu u mogućnosti kretati se izvan svog doma i navedenu uslugu koristiti u zdravstvenim ustanovama. Ako se radi o hitnim uslugama koje zahtijevaju organizaciju smjenskog rada, dežurstva ili pripravnosti, istim Pravilnikom je dana mogućnost da ravnatelj prilikom utvrđivanja rasporeda radnog vremena, osim dežurstva i pripravnosti u određenim zdravstvenim ustanovama uzme u obzir i strukturu stanovništva s obzirom na dob, spol, vrstu zaposlenja, pobol, prometne i zemljopisne značajke područja.

Pod naslovom „Uvrštavanje novih ortopedskih pomagala na popis ortopedskih pomagala“, u dijelu koji se odnosi na uvrštavanje novih ortopedskih pomagala na osnovnu ili dodatnu listu ortopedskih i drugih pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, a s obzirom da se stječe dojam kao da Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje odbija staviti određena pomagala na navedene liste pomagala, Vlada Republike Hrvatske ističe Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalima (Narodne novine, br. 62/19 i 40/20) sukladno kojem osigurana osoba ostvaruje pravo na pomagala koja su utvrđena listama pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, na osnovi propisane medicinske indikacije za svako pojedino pomagalo u skladu s listama pomagala te odgovarajuće medicinske dokumentacije kojom se dokazuju te indikacije.

Sukladno Pravilniku o postupku stavljanja ortopedskih i drugih pomagala na osnovnu i dodatnu listu ortopedskih i drugih pomagala i određivanja cijena ortopedskih i drugih pomagala (Narodne novine, broj 69/19) prijedlog za stavljanje pomagala na liste pomagala podnosi proizvođač u Republici Hrvatskoj ili predstavnik i/ili distributer za Republiku Hrvatsku koji ima ovlaštenje.

Postupak stavljanja pomagala na liste pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje utvrđen je citiranim Pravilnikom na način da isti osigurava stavljanje pomagala odgovarajućeg propisanog standarda na liste pomagala te da su predmetna pomagala u potpunosti u skladu sa Zakonom o medicinskim proizvodima (Narodne novine, broj 76/13). Prilikom podnošenja prijedloga u obzir se uzima i mišljenje struke, s obzirom da ista sudjeluje u izradi stručnog mišljenja, a može podnijeti i prijedlog za izmjenu ili dopunu medicinske indikacije odnosno smjernice iz lista pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Također, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje na prijedlog i u suradnji sa stručnim društvima Hrvatskog liječničkog zbora i drugim odgovarajućim stručnim društvima kontinuirano provodi obnavljanje standarda medicinskih proizvoda, koji se nalaze na listama pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, sukladno Pravilniku o mjerilima za stavljanje medicinskih proizvoda na osnovnu i dodatnu listu medicinskih proizvoda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te mjerilima za određivanje cijena medicinskih proizvoda (Narodne novine, broj 5/19).

Vlada Republike Hrvatske ističe i kako stručna povjerenstva Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje odnosno Povjerenstvo za ortopedska pomagala i Povjerenstvo za opća medicinsko-tehnička pomagala mogu razmatrati i donijeti mišljenje samo o cjelovito podnesenim prijedlozima za stavljanje pomagala na liste pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te da u 2019. godini nije podnesen niti jedan prijedlog za stavljanje novih i modernijih pomagala koja se navode u Sažetku Izvješća (slušno pomagalo, protetička oprema za osobe s amputiranim udovima i pomagala za osobe s invaliditetom sukladna individualnim potrebama - skuter, dizalica).

Također, na liste pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u 2019. godini stavljena su nova, suvremena pomagala kao što su „Elektromotorna invalidska kolica s posebnim načinima upravljanja“, nova pomagala iz skupina „Obloge za rane“, „Pomagala za disanje“, „Vanjski dijelovi za umjetnu pužnicu“ i „Pomagala za dijalizu“ odnosno svi podneseni prijedlozi za stavljanje novih pomagala na liste pomagala Zavoda prihvaćeni su od strane navedenih Povjerenstava kao i Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Povjerenstvo za ortopedska pomagala i Povjerenstvo za opća medicinsko-tehnička pomagala su u 2019. godini donijeli pozitivna mišljenja u tridesetak podnesenih prijedloga za stavljanje novih istovrsnih pomagala na liste pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje čime je omogućena veća dostupnost i mogućnost izbora na veliki broj modela suvremenih pomagala od strane osiguranih osoba.

Vezano uz primjedbu za individualna pomagala, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su medicinski proizvodi izrađeni po narudžbi za određenog pacijenta kao i serijski proizvedeni medicinski proizvodi koje je potrebno prilagoditi specifičnim zahtjevima, a koje se ne smatra medicinskim proizvodima izrađenim po narudžbi za određenog pacijenta, definirani Zakonom o medicinskim proizvodima.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje kontinuirano osigurava dodatna sredstva u okviru realnih mogućnosti za stalno unaprijeđenje prava osiguranih osoba na ortopedska i druga pomagala stavljena na liste pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, kao i na stavljanje novih, suvremenih pomagala te povećanje njihove dostupnosti što je razvidno i iz kontinuiranog porasta potrošnje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za ortopedska i druga pomagala stavljena na liste pomagala.

Također, svaka osigurana osoba ostvarit će pravo na ortopedsko i drugo pomagalo na teret sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i propisima donesnim osnovom toga Zakona te pod uvjetima i na način utvrđen Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima i drugim općim aktima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 17. „Djeca s teškoćama u razvoju“, točkom 17.1. „Autizam“ gdje se navodi nedostatak odgovarajuće sustavne dijagnostike te nedostupnost usluga rane intervencije, Vlada Republike Hrvatske ističe kako iz perspektive zdravstvenog sustava, Ministarstvo zdravstva izražava neslaganje s navodom da se djeci s teškoćama u razvoju ne osigurava primjereni stručna podrška te da je prisutan problem dijagnostike djeci s teškoćama iz autističnog spektra. Zdravstvena zaštita djece s teškoćama u razvoju kontinuirano se provodi u domeni obveznog zdravstvenog osiguranja te u sklopu posebno ugovorenih programa zdravstvene zaštite djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom. Aktivnosti iz programa mjera zdravstvene zaštite provode se u okviru redovne djelatnosti zdravstvenih radnika i ustanova. Svi dijagnostički postupci za djecu s teškoćama u razvoju u sustavu zdravstva i tijekom 2019. godine su se odvijali kontinuirano u okviru redovnih djelatnosti (pedijatrija, dječja i adolescenta psihijatrija i dr.), sukladno stručnim smjernicama. Ujedno se provodi i Nacionalni preventivni program ranog otkrivanja slabovidnosti 2018.-2028. kao i čitav niz drugih aktivnosti koje su usmjerene na unaprjeđenje rane dijagnostike (npr. za djecu sa poremećajima iz spektra autizma, djecu sa neurorizicima i slično).

U dijelu Izvješća pod poglavljem 18. „Odgoj i obrazovanje“ vezano uz stanje u sustavu provedbi inkluzivnog obrazovanja te se u tom kontekstu spominju centri kompetentnosti sa zaključkom da se tijekom 2019. godine još nisu poduzele aktivnosti, Vlada Republike Hrvatske smatra da treba stajati sljedeći tekst: „U srpnju 2018. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja donošenjem Odluke o imenovanju regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju završilo je proceduru nacionalnog odabira regionalnih centara kompetentnosti (srednje strukovne škole), kojom je, između ostalog, predviđena pristupačnost i prilagođenost edukacije osoba s invaliditetom. Nastavno na Odluku, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ objavilo je 2018. godine poziv na dostavu projektnih prijedloga Uspostava infrastrukture regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju kao podrška procesu reforme strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u vrijednosti 563 milijuna kuna. Poziv je zatvoren u rujnu 2019. godine, te je zaprimljeno 26 projektnih prijava. Krajem 2019. godine potpisano je prvih 5 ugovora u okviru ovog poziva te 2 odluke o financiranju. Dodatna vrijednost svakog centra kompetentnosti je mogućnost provođenja specifičnih, posebno prilagođenih programa „po mjeri“ za osobe s invaliditetom/učenike s teškoćama.“

U dijelu Izvješća pod točkom 18.3. „Visoko obrazovanje“, Vlada Republike Hrvatske smatra da je potrebno prilagoditi preporuku. Naime Ministarstvo znanosti i obrazovanja dodjeljuje tri vrste stipendija: Državna stipendija na temelju nižeg socio-ekonomskog statusa, Državne stipendije u STEM područjima znanosti i Državne stipendije za posebne skupine studenata. Nadležno Ministarstvo također subvencionira i dio troškova prijevoza studentima s invaliditetom. Povjerenstva za izradu Pravilnika za dodjelu državnih stipendija su prepoznala važnost ostvarivanja prava u sustavu visokog obrazovanja kod osoba s invaliditetom, na način da se studentima s utvrđenim invaliditetom dodjeljuju dodatni bodovi pri ostvarivanju prava na državnu stipendiju na temelju dokazanog invaliditeta. Dodatno, kod

dodjeljivanja državnih stipendija na temelju socio-ekonomskog statusa, studenti kojima je utvrđeno 60 % tjelesnog i osjetilnog oštećenja ostvaruju dodatne bodove.

Kod ostvarivanja STEM stipendija također je dodatno olakšano ostvarivanje stipendije s obzirom da se studentima s utvrđenim invaliditetom broj stečenih ECTS bodova množi s brojem dva. Ministarstvo znanosti i obrazovanja podatke o invaliditetu preuzima iz Informacijskog sustava visokih učilišta Republike Hrvatske na način da su visoka učilišta dužna podatke o utvrđenom invaliditetu voditi u evidenciji navedenog sustava, koja su potom dostupna za obradu. Utvrđen invaliditet je sukladan Uredbi o metodologijama vještačenja. Na takav način je osiguran transparentan i ispravan način dodjeljivanja bodova osobama s invaliditetom. Ministarstvo se kod preuzimanja podataka isključivo vodi podacima preuzetima od visokih učilišta te za dodatne promjene takvih podataka nije nadležan.

Potrebno je istaknuti i stipendije financirane isključivo iz državnog proračuna, odnosno državne stipendije za posebne skupine studenata kod kojih studenti s invaliditetom čine posebnu kategoriju. Prema Pravilniku za dodjelu državnih stipendija za posebne skupine studenata, u kategoriju 2. pripadaju osobe koje imaju utvrđen status osobe s invaliditetom nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom ili rješenjem o ostvarenom pravu na temelju invaliditeta u sustavu socijalne skrbi (doplatak za pomoć i njegu ili osobna invalidnina). Podatak o invaliditetu dokazuju studenti tijekom provedbe Natječaja te dostavljaju potvrde kojima dokazuju svoj invaliditet. Kako se kod opisanih stipendija radi o cjelokupnoj kategoriji osoba s invaliditetom, kriterij dodjele se ne odnosi isključivo na utvrđen invaliditet u iznosu 60 %, nego obuhvaća postotke od 30 % i više. Kvota u kategoriji osoba s invaliditetom je 70 stipendija.

Kod ostvarivanja prava na novčanu potporu za podmirenje dijela troškova prijevoza za redovite studente s invaliditetom, pravo na novčanu potporu ostvaruju redoviti studenti s invaliditetom od najmanje 60 % tjelesnog i osjetilnog oštećenja sukladno Uredbi o metodologijama vještačenja. Osim u slučaju Državnih stipendija za posebne skupine studenata, Ministarstvo znanosti i obrazovanja podatke o invaliditetu preuzima iz Informacijskog sustava visokih učilišta Republike Hrvatske koji se vode zakonskim usvojenim terminom studenata s invaliditetom. Vlada Republike Hrvatske ističe kako se prije svake objave novog pravilnika Ministarstvo znanosti i obrazovanja putem E-savjetovanja konzultira s javnošću u vezi mijenjanja pojedinih stavki pravilnika, te potom Povjerenstvo za izradu nacrtu Pravilnika o dobivenim komentarima raspravlja i po odlukama ih usvaja. Povjerenstvo za izradu pravilnika može povećati opseg dodjeljivanja dodatnih bodova.

Komentar na prijeko potrebnu nediskriminaciju osoba sa specifičnim teškoćama se može usvojiti na način da dodatni bodovi na temelju navedenog kriterija budu sastavni dio Pravilnika i Natječaja u kojima se mogu primijeniti. Nadležno ministarstvo će u procesu izmjene Pravilnika navedeno imati u vidu, kako bi se pokušalo studente čije teškoće nisu obuhvaćene terminom osoba s invaliditetom, obuhvatiti Pravilnikom i omogućiti im ostvarivanje stipendije tokom studija i time dodatno podići stopu završavanja studija kod studentica i studenata iz podzastupljenih i ranjivih skupina.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 19. „Osposobljavanje i rehabilitacija“ u pogledu navoda o nedostatnoj suradnji i neusklađenosti propisa koji uređuju pravo na profesionalnu rehabilitaciju, posebno zdravstvenog i mirovinskog, što onemogućuje provedbu novog modela profesionalne rehabilitacije te se s postupcima profesionalne rehabilitacije započinje prekasno, odnosno tek kad nastupi znatno propadanje radnih sposobnosti. Vlada

Republike Hrvatske ističe kako je izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18 i 102/19) od 1. siječnja 2019. godine unaprijeđen institut profesionalne rehabilitacije u mirovinskom sustavu te je tako podignuta dobna granica za stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju s 53 na 55 godina života i povećana naknada u cilju zadržavanja invalida rada na tržištu rada. Tijekom 2019. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u Rijeci i Osijeku organizirao je sastanke na kojima su sudjelovali predstavnici Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom i centara za profesionalnu rehabilitaciju u cilju dodatnog unaprjeđenja profesionalne rehabilitacije u mirovinskom sustavu.

Također, u Izvješću se navodi kako sustav zdravstva svoju ulogu u profesionalnoj rehabilitaciji ne prepoznaje te da stoga nedostaje podrška zdravstva u smislu ranog prepoznavanja potreba za nekim oblicima profesionalne rehabilitacije. Vlada Republike Hrvatske s tim u vezi navodi da se od 15. listopada 2019. godine pravo na profesionalnu rehabilitaciju ostvaruje kao jedno od prava iz mirovinskog osiguranja. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje nije u mogućnosti pokretati postupke profesionalne rehabilitacije s obzirom da takvo ovlaštenje ne proizlazi iz Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju niti je za isto moguće osigurati sredstva te se navedeno pravo niti ne može ostvariti u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 20. „Zapošljavanje i rad“ u kojem je iznesena preporuka pravobraniteljice Vladi Republike Hrvatske za provođenje kampanje s ciljem podizanja razine svijesti o pravima osoba s invaliditetom s posebnim naglaskom na suzbijanje diskriminacije na osnovi invaliditeta u postupcima zapošljavanja i osiguravanja stvarnih jednakih uvjeta tijekom natječajnih postupaka u odnosu na kandidate koji nisu osobe s invaliditetom, Vlada Republike Hrvatske napominje da će Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina preporuku uzeti u obzir prilikom izrade provedbenih mjera u okviru izrade Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 21. „Pristupačnost“ vezano uz tekst: „U 2018. godini utrošeno je 6.500.000,00 kn na amortizaciju postojećih plovila u floti, ali i na nove brodove...“, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u 2019. godini 28 brodova opremljeno pristupnim rampama za osobe s invalidskim kolicima te s posebnim sanitarnim prostorijama namijenjenim korištenju od strane osoba s invaliditetom, odnosno 4 broda više u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini utrošeno je 6.000.000,00 kuna na amortizaciju postojećih plovila u floti, ali i na nove brodove.

Nadalje, u pogledu preporuke pravobraniteljice Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kao koordinativnom tijelu za prikupljanje podataka o provođenju mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine da zatraži od drugih nadležnih tijela, nositelja provedbe mjera, da prikazuju samo iznose utrošene za potrebe osoba s invaliditetom, a ne aktivnosti koje su se provodile i iznosi koji su općenito utrošeni za šire namjene, kao i da se izvještava o stvarnim pokazateljima provedenih aktivnosti i učinkovitosti za osobe s invaliditetom. Vlada Republike Hrvatske ističe kako nadležno Ministarstvo na redovitim godišnjim koordinacijskim sastancima kao i na provedenim savjetodavnim regionalnim radionicama sve sudionike upoznaje s važnošću da prilikom izvještavanja zadrže usmjerenosti na samu provedbu mjere kao i usmjerenost prikazivanja financijskih sredstava utrošenih isključivo na provedbu određene mjere.

U dijelu Izvješća pod točkom 21.1. "Pristup dobrima i uslugama" Vlada Republike Hrvatske, u pogledu osiguravanja pristupačnosti usluga koje pruža Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, ističe kako Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje kontinuirano provodi mjere kojima se osigurava pristupačnost osobama s invaliditetom u skladu s Pravilnikom o osiguravanju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (Narodne novine, broj 78/13), Zakonom o gradnji (Narodne novine, br. 153/13, 20/17, 39/19 i 125/19) i odredbama drugih važećih propisa, u okviru raspoloživih financijskih sredstava koja se planiraju i osiguravaju financijskim planom Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na godišnjoj razini, odnosno višegodišnjim planovima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. S obzirom na velik broj građevina, stručna služba Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u fazama rješava pristupačnost zgradama u kojima su smješteni poslovni prostori za rad sa strankama, a osnovno načelo planiranja je rješavanje arhitektonskih barijera pri adaptaciji i rekonstrukciji pojedinih prostora. Veći broj poslovnih prostora već je u prethodnom razdoblju prilagođen osobama s invaliditetom, a svake godine podižu se standardi.

Nadalje, u istom dijelu, a vezano uz spominjanje Projekta rješavanja pristupačnosti objekata za osobe s invaliditetom Ministarstva hrvatskih branitelja, Vlada Republike Hrvatske predlaže navesti da je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije 2018. godine objavilo poziv na dodjelu bespovratnih sredstava u okviru kojeg je ugovoren projekt Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj za izgradnju 4 veteranska centra iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ u iznosu od 328.792.034,20 kn. Tijekom 2019. godine projekt se provodio na četiri lokacije: Daruvar, Petrinja, Šibenik i Sinj. Veteranski centar je ustanova za pružanje podrške i usluga braniteljsko-stradalničkoj populaciji te svim ostalim osobama za koje se utvrdi potreba za korištenje usluga centara, ovisno o zdravstvenom stanju i socio-ekonomskoj situaciji te je potpuno pristupačna i namijenjena osobama s invaliditetom.

Vezano uz pristupačnost infrastrukture osobama teže pokretljivosti i osobe s invaliditetom, Vlada Republike Hrvatske napominje i da je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donijelo Odluku o obavezi provođenja horizontalnih načela 16. lipnja 2016. godine te sastavilo Upute za prijavitelje i korisnike operativnog programa „Konkurentnost i Kohezija“ o provedbi horizontalnih načela. Navedeno znači da svaka građevina u okviru investicija iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ mora doprinijeti navedenom horizontalnom načelu, pri čemu se pridržavanje minimalnih zakonskih obaveza ne smatra doprinosom horizontalnim načelima, a koja se boduju tijekom odabira projektnih prijedloga.

Nadalje, u dijelu Izvješća pod točkom 21.2. „Mobilnost“, podtočkom 21.2.1. „Cestovni prijevoz“, vezano uz preporuku da „postojeći zakonski i podzakonski okvir treba na odgovarajući način uskladiti s važećom Uredbom o metodologijama vještačenje (Narodne novine, broj 67/17) koja je na snazi od 2017. godine i da takvo usklađivanje treba biti provedeno na temelju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom“, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Uredba o metodologijama vještačenja provedbeni propis i trebala bi biti, uvažavajući hijerarhiju propisa, usklađena za zakonima Republike Hrvatske, a ne obratno.

Vlada Republike Hrvatske u pogledu navoda da iznos planiranih (osiguranih) i utrošenih sredstava na ime godišnjih naknada za uporabu javnih cesta i cestarina za najteže invalide u 2019. godini, ističe da je ispravno navesti: „U 2019. godini osigurana su sredstva u iznosu od 27.800.000,00 kuna, a utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 27.603.820,31

kuna.“. Vlada Republike Hrvatske također ističe da u Izvješću nije spomenuto kako je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture osnovalo Radnu skupinu za izmjenu Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine (Narodne novine, broj 136/11) u čiji rad su uključeni predstavnici nadležnih tijela i krovnih udruga osoba s invaliditetom. U suradnji s nadležnim tijelima nadležno Ministarstvo radi na pronalasku optimalnog modernog informatičkog rješenja koje će znatno unaprijediti mobilnost osoba s invaliditetom.

U dijelu Izvješća pod točkom 21.3. „Digitalna pristupačnost“ u pogledu navoda: „Sudionici (njih 35) upoznali su se s različitim oblicima pristupačnosti OSI i neizravnom diskriminacijom do koje dolazi prilikom prijave natječajne dokumentacije za dodjelu bespovratnih sredstava, odabira projekata i provedbe projekata sufinanciranih iz EU fondova.“, predlaže se ispraviti broj sudionika radionice na 34.

U dijelu Izvješća pod točkom 21.4. „Pristupačan turizam“, Vlada Republike Hrvatske smatra da se Ministarstvo turizma trebalo istaknuti i u sažetku Izvješća, s obzirom da je Ministarstvo turizma, 20. siječnja 2020. godine na zahtjev Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom dostavio izvješće o aktivnostima Ministarstva tijekom 2019. godine.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 22. „Ncovisno življenje i život u zajednici“ u pogledu navoda „Zabrinjava činjenica da u odnosu na deinstitucionalizaciju nismo postigli zacrtane pomake posljednjih pet godina“ (a koji se u cjelovitom Izvješću nalazi pod točkom 1. „Uvod“), Vlada Republike Hrvatske smatra da je trebalo opisati sljedeće aktivnosti i napredak u provedbi procesa deinstitucionalizacije u području pružanja socijalnih usluga: Tijekom 2019. godine putem poziva iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ provodili su se projekti ugovoreni u okviru tri poziva s ciljem deinstitucionalizacije institucija. Jedan od poziva Unaprijeđivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici osobama s invaliditetom kao podrška procesu deinstitucionalizacije – faza 1 ima za cilj potpuno prilagoditi socijalnu infrastrukturu prilikom deinstitucionalizacije infrastrukture za osobe s invaliditetom. Tijekom 2019. godine objavljen je i poziv Unapređivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitucionalizacije – druga faza kojemu je cilj širenje mreže socijalnih usluga u zajednici. Svi navedeni pozivi doprinose dostupnosti socijalnih usluga i osnaživanju davatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj. Samo iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ za deinstitucionalizaciju i izgradnju mreže pružanja socijalnih usluga u zajednici izdvojeno je ukupno oko 723.806.000,00 kuna.

U dijelu Izvješća u kojem pravobraniteljica navodi kako je u svibnju 2019. godine objavljen Poziv „Unapređenje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitucionalizacije – druga faza“, kojim je navodno omogućeno apliciranje svim pružateljima socijalnih usluga za sve korisničke skupine, Vlada Republike Hrvatske vezano uz navodno apliciranje svih pružatelja socijalnih usluga na Poziv Unapređivanje infrastrukture za pružanje socijalnih usluga u zajednici kao podrška procesu deinstitucionalizacije – druga faza koji se financira iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj, ukazuje kako su prihvatljivi prijavitelji bili svi pružatelji socijalnih usluga sukladno kriterijima i uvjetima prihvatljivosti prijavitelja definiranih Uputama za prijavitelje (svi pružatelji socijalnih usluga upisani u Upisnik ustanova socijalne skrbi odnosno Evidenciju fizičkih osoba koje profesionalno pružaju socijalne usluge ili Evidencija pravnih osoba odnosno obrtnika koji pružaju socijalne usluge). Nadalje, Pozivom su obuhvaćene aktivnosti ulaganja u socijalnu infrastrukturu sa svrhom provođenja procesa deinstitucionalizacije, procesa transformacije i/ili procesa prevencije institucionalizacije te razvoja mreže izvaninstitucijskih

usluga i službi podrške u zajednici za sve ranjive skupinama: djeca i mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca i mladi s problemima u ponašanju, djeca s teškoćama u razvoju, odrasle osobe s invaliditetom, starije i nemoćne osobe, beskućnici, osobe s problemima ovisnosti, žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima, djeca bez pratnje, trudnice i roditelji s djecom do godine dana starosti i članovi obitelji/udomiteljskih obitelji svih ranjivih skupina. Stoga je apliciranje doista bilo omogućeno svim pružateljima socijalnih usluga za sve korisničke skupine, a ne kao što je navedeno u Izvješću „navodno“.

U dijelu Izvješća pod točkom 22.1. „Udomiteljstvo“, upućuje se na lošu kvalitetu pružene socijalne usluge smještaja u udomiteljsku obitelj odraslim osobama, kao i potrebu razvoja usluga u zajednici za djecu s teškoćama, njihove obitelji, kao i odrasle osobe s invaliditetom, u skladu s navedenim, Vlada Republike Hrvatske ističe kako će Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku tijekom 2020. godine započeti s provedbom projekta „Unapređenje pružanja socijalnih usluga“ financiranog iz Programa podrške strukturnim reformama (SRSP 2020). Jedna od projektnih aktivnosti je razvoj metodologije procjene potreba za pojedinom socijalnom uslugom propisanom Zakonom o socijalnoj skrbi na razini jedinica područne (regionalne) samouprave. Nakon razvijene metodologije ista će se moći primijeniti na sve socijalne usluge, a potrebe za pojedinom socijalnom uslugom će se moći mapirati na razini jedinica područne (regionalne) samouprave te će se sukladno navedenom planirati daljnji razvoj socijalnih usluga.

U svrhu osiguravanja kvalitete svih socijalnih usluga Pravilnikom o standardima kvalitete socijalnih usluga (Narodne novine, broj 143/14) propisani su standardi kvalitete, no Ministarstvo svjesno potrebe unapređenja postupka uvođenja i implementacije propisanih standarda kvalitete je kao jednu od komponenti spomenutog projekta „Unapređenje pružanja socijalnih usluga“ planiralo i unapređenje kvalitete socijalnih usluga, a čije aktivnosti su usmjerene na analizu primjene postojećih standarda kvalitete, unapređenje istih te prilagodbu svim pružateljima socijalnih usluga, uključujući fizičke osobe, odnosno udomiteljske obitelji. Dodatno, ističe se da su Zakonom o udomiteljstvu (Narodne novine, broj 115/18) domovi i centri za pružanje usluga u zajednici po prvi puta obvezni pružati stručnu pomoć i potporu, organizirati i provoditi povremene grupe podrške, te individualno i grupno savjetovanje udomitelja i korisnika.

U dijelu Izvješća pod točkom 22.2. „Podrška životu u zajednici“ vezano uz tekst na stranici 189. koji se odnosi na uslugu osobne asistencije, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku vezano uz dostupnost sredstava EU fondova, u 2019. godini objavilo Poziv za nabavu uslugu evaluacije pružanja usluge osobne asistencije u Republici Hrvatskoj te tijekom 2020. godine ugovorilo uslugu. Svrha provedbe evaluacije je procjena relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti i učinka pružanja usluge osobne asistencije te usluge tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika i videćeg pratitelja osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, te mogućnost korištenja rezultata provedene evaluacije i preporuka za unaprjeđenje usluge i što učinkovitiji nastavak financiranja pružanja usluga. Nalazi evaluacije mogu koristiti prilikom reguliranja ovih usluga u budućnosti.

Vezano uz navod: „Velik broj pritužbi koje se odnose na uslugu osobnog asistenta potvrđuju probleme do kojih dolazi zbog projektnog osiguravanja i financiranja ove usluge, koja činjenica stvara niz ozbiljnih poteškoća, kako u provedbi projekata (povremeni zastoji u financiranju asistenata), tako i u osiguravanju kontinuiteta i dostupnosti usluge“, Vlada Republike Hrvatske ističe da se posebno vodi briga o kontinuitetu usluge te se dovoljno rano

raspisuju natječaji kako ne bi bilo prekida u pružanju usluge asistencije. Natječaj koji se odnose na uslugu osobne asistencije, a koji je financiran iz nacionalnih sredstava objavljen je 10. listopada 2018. godine za razdoblje od 2019. do 2021. godine. Prva godina ugovorena je u prosincu 2018. godine s rokom provedbe od 1.1. 2019. do 31.12.2019. godine. Isplata sredstava za prvu godinu izvršena je u skladu s potpisanim ugovorima: prva rata (40 %) isplaćena je krajem siječnja i početkom veljače 2019. godine, druga rata (40 %) u svibnju 2019. godine, a treća rata (20 %) u listopadu 2019. godine. Druga godina ugovorena je u siječnju 2020. godine.

Nadalje, vezano uz navode: „satnica nije diferencirana prema stvarnoj potrebi, nekim osobama je 20 sati tjedno premalo, a nekima bi možda bilo dovoljno i manje sati; mali je broj osoba koje ostvaruju uslugu asistenta 40 sati tjedno; vikendom nema asistenta“, ističe se da je tijekom 2019. godine 168 korisnika, osobe s najtežom vrstom invaliditeta Barthel 0, ostvarilo uslugu asistencije u punom radnom vremenu (8 sati). Rad osobnog asistenta uključuje fleksibilno radno vrijeme, kao i mogućnost rada neradnim danima i blagdanima te u večernjim satima, a prema dogovoru korisnika i osobnog asistenta. U skladu s člankom 75. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17 i 98/19) osobni asistent ima pravo na tjedni odmor u neprekidnom trajanju od najmanje dvadeset četiri sata.

U dijelu Izvješća u kojem se navodi da asistenta mora pronaći sama osoba s invaliditetom, što je često osobama s najtežim invaliditetom vrlo teško, ističe se da osobnog asistenta može samostalno odabrati sam korisnik ili putem posredovanja udruge sukladno pravu na izbor. Nadalje se naglašava da osobni asistent može samo u iznimnim slučajevima biti član obitelji (izoliranost terena na kojem živi korisnik, specifične zdravstvene situacije korisnika zbog kojih je potrebna usluga za koju je osposobljen upravo član obitelji koji se predlaže za asistenta i sl.), o čemu odlučuje stručna služba Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku za svaki pojedini slučaj, po dostavljenoj zamolbi udruge, potpisanoj od strane korisnika.

U pogledu tvrdnje iznesene u Izvješću: „iznos satnice za asistente je premalen (22,4 do 25 kn/1h, ovisno o broju radnih dana u mjesecu), čak i u usporedbi sa najjednostavnijim uslužnim poslovima glačanja i čišćenja, pa i u kontekstu nestašice radne snage na hrvatskom tržištu rada“, ističe se da je osnovica za izračun mjesečne naknade za rad osobnog asistenta 2.000,00 kuna neto za polovicu ukupnog mjesečnog fonda sati rada. Osnovica za izračun mjesečne naknade za rad osobnog asistenta je 4.000,00 kuna neto za puni ukupni mjesečni fond sati rada.

U pogledu navoda sadržanog u Izvješću: „da iako odgovara uvjetima natječaja, osoba ne može dobiti asistenta jer nije član udruge, ili je član udruge koja ne aplicira na takve natječaje zbog nedostatka kapaciteta, ili nema udruge na području na kojem živi“, ističe se da su u natječajnoj dokumentaciji propisani kriteriji za uključivanje u program usluge asistencije, a članstvo u udruzi nije jedan od njih.

U pogledu navoda: „nedovoljna podrška udruge u kontroli rada asistenta, ili preveliko zadiranje udruge u angažman i odnos osobe s invaliditetom i asistenta“, ističe se da je voditelj programa dužan koordinirati rad osobnih asistenata, pratiti rad osobnih asistenata na terenu, zadovoljstvo korisnika pruženom uslugom, voditi evidenciju o mjesečnim izvješćima osobnog asistenta i korisnika i evidenciju o broju iskorištenih sati osobnog asistenta te voditi brigu o provedbi programa za svakog korisnika.

U pogledu navoda: „velik broj osoba s invaliditetom ne ostvaruje uslugu ukoliko nema odgovarajuće udruge putem koje bi uslugu ostvarile, kapaciteti pojedinih udruga na terenu su ograničeni, što onemogućava pristup usluzi novih korisnika, često se radi o osobama s daleko težim stupnjem invaliditeta u odnosu na dosadašnje korisnike“ ističe se da već dugi niz godina surađuje s udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje djeluju u korist osoba s invaliditetom financirajući i jačajući njihove kapacitete te na taj način doprinosi i razvoju usluga koje pružaju te udruge na svojim područjima. Osim nadležnog Ministarstva bilo bi dobro da se i lokalna uprava uključi u procese jačanja udruga kao partnera na provedbi i pružanju usluga korisnicima s njihovog područja.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 23. „Primjereni životni standard i socijalna zaštita“ točkom 23.1. „Socijalna skrb“, Vlada Republike Hrvatske u pogledu navodenja da sadašnjim zakonskim rješenjem nije ukinuta diskriminacija korisnika osobne invalidnine s obzirom na radni status, budući da je i dalje zadržan cenzus za korisnike mirovine, ističe da je Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku izmjenu navedenih odredbi razmatralo prilikom izrade Nacrta prijedloga zakona o socijalnoj skrbi, koji je u tijeku. Preporuke i prijedloge pravobraniteljice se uvijek razmatraju, a njihovo prihvaćanje ovisi o stručnoj opravdanosti i mogućnostima provedbe predloženih mjera, poštivanju načela na kojima počiva socijalna skrb kao i sredstvima predviđenim u Državnom proračunu Republike Hrvatske. U pogledu pritužbi na odredbe koje utvrđuju imovinski cenzus i neujednačene dokazne postupke centara za socijalnu skrb kod utvrđivanja može li se ili ne može drugi stan ili kuća, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, iznajmiti ili otuditi i time osigurati sredstva za uključivanje u zajednicu, ističe se da je Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17 i 98/19) jasno propisano pod kojim uvjetima osoba može ostvariti pravo na osobnu invalidninu te koje su zapreke za ostvarivanje iste. Po zaprimanju rješenja centra za socijalnu skrb, svaka osoba nezadovoljna ishodom postupka ima pravo izjaviti žalbu drugostupanjskom tijelu koje će ispitati zakonitost rješenja.

Nadalje, u pogledu ostvarivanja prava na osobnu invalidninu korisnika koji su u nekom obliku smještaja ili organiziranog stanovanja, ističe se da pravo na osobnu invalidninu nemaju osobe kojima je priznata usluga smještaja temeljem rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb. Svi korisnici osobne invalidnine smješteni privatnim ugovorom i dalje ostvaruju pravo na osobnu invalidninu. S obzirom da se u Izvješću kao opcija predlaže smanjeni iznos osobne invalidnine u slučaju istovremenog ostvarivanja smještaja ili organiziranog stanovanja, isto će se razmatrati u postupku donošenja Nacrta prijedloga Zakona o socijalnoj skrbi.

U dijelu Izvješća koji se odnosi na ostvarivanje prava na doplatak za pomoć i njegu i navodi da je zakonski definiran vrlo „strogi“ prihodovni cenzus, zbog čega velik broj osoba ovisnih o pomoći i njezi ne može i ostvariti ovu naknadu koja je također sama po sebi vrlo mala, te se navodi da Ured zaprima godinama pritužbe osoba s invaliditetom kao i udruge koje predlažu da se visina naknade i cenzus za ostvarivanje prava na doplatak za pomoć i njegu povećaju, Vlada Republike Hrvatske ističe da je na sjednici održanoj 25. rujna 2014. godine donijela Odluku o osnovici za izračun iznosa drugih prava iz sustava socijalne skrbi temeljem koje osnovica iznosi 500,00 kuna, a iznos doplatka za pomoć i njegu određuje se u propisanom postotku od navedene osnovice. Međutim, svjesni nepovoljnih materijalnih prilika u kojima žive pojedini korisnici doplatka za pomoć i njegu, uvažavanjem specifičnih uvećanih potreba te u svrhu zaštite istih, donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi. Navedenim Zakonom povećan je postotak od osnovice za izračun doplatka za pomoć i njegu i osobne invalidnine čime se povećao iznos za navedena prava, a primjenjuje se od 1. travnja 2018. godine.

Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17 i 98/19) odredbom čl. 60. st. 1. propisano je da se pravo na doplatu za pomoć i njegu neovisno o uvjetima prihoda i imovine (uvjeti iz čl. 57. st. 2. podstavka 2., 3. i 4. Zakona), priznaje osobi s težim invaliditetom i osobi s težim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju. Obzirom da su korisnici doplatu za pomoć i njegu u najvećem broju slučajeva upravo osobe na koje se odnose odredbe čl. 60. st. 1. citiranog Zakona, ne možemo se složiti s mišljenjem da velik broj osoba ovisnih o pomoći i njezi istu ne može ostvariti zbog „strogog“ prihodovnog cenzusa.

Dio primjedbi odnosi se na pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, odnosno navodi se da su diskriminatorne odluke u pogledu toga tko može biti njegovatelj, smatrajući da važeće odredbe na više načina proizvode nejednakosti i diskriminaciju osoba s invaliditetom s obzirom na vrstu invaliditeta, obiteljski status ili dob, s tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske ističe da je poboljšanje ovih odredbi razmatrano prilikom izrade Nacrta prijedloga zakona o socijalnoj skrbi, odnosno i dalje će se razmatrati, a ovisit će između ostalog i o sredstvima koja je moguće osigurati u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Na preporuku da centre za socijalnu skrb treba osnažiti, jer je nemoguće očekivati kvalitetu usluge i brzinu postupanja s manjkom stručnih djelatnika, ističe se činjenica da je tijekom 2019. godine na snazi bila Odluka o zabrani novog zapošljavanja službenika i namještenika u javnim službama (Narodne novine, br. 70/16, 50/17, 37/18, 71/18 i 91/18) temeljem koje su se suglasnosti za nova zapošljavanja u centrima za socijalnu skrb mogle dati samo ukoliko su u tu svrhu u državnom proračunu osigurana financijska sredstva. U 2019. godini odobreno je 25 novih zapošljavanja na neodređeno vrijeme u centrima za socijalnu skrb. Vlada Republike Hrvatske ujedno navodi da Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kontinuirano prati potrebe centara za socijalnu skrb i sukladno dinamici osiguranja financijskih sredstava odobrava nova zapošljavanja stručnih radnika, odnosno usklađuje broj zaposlenih radnika s brojem sistematiziranih radnih mjesta, te nabavlja službena vozila i drugu potrebnu opremu.

Vlada Republike Hrvatske ističe kako se u Izvješću u nekoliko navrata govori o pitanju povjerenja korisnika u socijalne radnike centara za socijalnu skrb što je ključno upravo za kvalitetnu zaštitu prava korisnika. Upravo u tom kontekstu je jako bitno voditi računa da se zaključci o postupanju centara za socijalnu skrb u pogledu zaštite prava osoba s invaliditetom i kompetentnosti kojom svoj rad obavljaju stručni radnici centara, ne donose na temelju uvida u parcijalnu dokumentaciju centara za socijalnu skrb kao i da se ne stvaraju zaključci o generalnom funkcioniranju istih na temelju pojedinačnih primjera vodeći računa na učinak prema osobama s invaliditetom u cijelosti. U prilog tome kao i podršci i unapređenju dobre prakse, bilo bi dobro razmisliti i o takvim povratnim informacijama pravobraniteljice koje je zamijetila u postupanju centara za socijalnu skrb.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 24. „Jedinstveno tijelo vještačenja“ u pogledu navoda: „Međutim, zabrinjavajuće je da u slučajevima rješavanja u postupcima po žalbama u sustavu socijalne skrbi kada, nakon što Zavod dostavi nalaz i mišljenje drugostupanjskog tijela vještačenja, MDOMSP kao drugostupanjskom tijelu za rješavanja žalbi, postupanje traje još dodatnih nekoliko mjeseci. Na upit o razlozima i o prosječnom vremenu rješavanja po žalbama nismo dobili odgovor.“, Vlada Republike Hrvatske ističe da nije točna konstatacija da Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku nije dalo odgovor, jer je Uredu

pravobranitelja dano vrlo iscrpno i detaljno izvješće kako o razlozima tako i o prosječnim rokovima u kojima se provode pojedini postupci po upravnim područjima, a što je razvidno i iz dijelova Izvješća pod brojem 23.1. "Socijalna skrb" u dijelu koji se odnosi na rad Samostalne službe za drugostupanjski postupak pri Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Osim toga treba istaći da se rad na poslovima drugog stupnja promijenio i zbog ustroja i načina rada upravnih sudova. Uz poslove drugog stupnja u službi se obavljaju i poslovi koji se odnose na vođenje upravnih sporova stranaka o čijim pravima se rješavalo u drugom stupnju (4 upravna suda i Visoki upravni sud Republike Hrvatske), davanje odgovora na tužbe, postupanja po presudama i rješenjima nadležnih upravnih sudova, izvršenja presuda, podnošenje žalbi protiv presuda i drugi brojni poslovi zastupanja ministarstva kao tijela državne uprave u upravnim sporovima pred nadležnim upravnim sudovima.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 25. „Mirovinsko osiguranje“, u vezi navoda da postoji trend konstantnog smanjivanja mirovina te su već kroz duže razdoblje ispod razine koja garantira najnižu socijalnu sigurnost, Vlada Republike Hrvatske ističe da statistički podaci za 2019. godinu ukazuju na blagi porast udjela ukupne prosječne mirovine isplaćene po Zakonu o mirovinskom osiguranju u prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto plaći Republike Hrvatske u odnosu na 2018. godinu. Također, ne može se složiti s tvrdnjom da mirovine sve više zaostaju za stvarnim rastom prosjeka plaća, a i rastom troškova života. Naime, mirovinskom reformom od 1. srpnja 2019. godine uveden je povoljniji model usklađivanja mirovina, prema kojem se mirovine usklađuju od 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine na način da se stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine utvrdi kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 70:30 ili 30:70 (umjesto u omjeru 50:50), prema propisanom promjenjivom modelu, ovisno o tome je li bio veći postotak rasta bruto plaća ili potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi.

U odnosu na navode koji se odnose na dugotrajnost postupaka ostvarivanja mirovina s inozemnim elementima, navodimo kako Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje poduzima niz mjera i aktivnosti usmjerenih na unaprjeđenje suradnje s nadležnim ustanovama drugih država te time i na skraćivanje postupka. Također, naglašavamo da je od 1. srpnja 2019. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje uključen u ESSI sustav – projekt Europske unije kojim se omogućuje elektronička razmjena podataka između država članica, država EGP-a (Norveška, Lihtenštajn i Island) i Švicarske Konfederacije. Do kraja ove godine očekuje se puna implementacija ESSI sustava što će značajno doprinijeti ubrzanju postupka ostvarivanja prava na mirovinu.

U vezi navoda da su korisnici invalidske mirovine zbog potpunog ili djelomičnog gubitka radne sposobnosti određene sukladno odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju u neravnopravnom položaju u odnosu na korisnike starosne, prijevremene starosne ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika u pogledu omogućavanja rada uz istovremenu isplatu mirovine ističemo kako je osnovni razlog za nemogućnost istovremene isplate mirovine korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti upravo zdravstveni. Naime, prema definiciji sadržanoj u odredbi članka 39. stavka 4. citiranog Zakona, potpuni gubitak sposobnosti za rad postoji kada kod osiguranika u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti, iz čega proizlazi da takav korisnik ne može više raditi, iz razloga što kod njega više nema preostale radne sposobnosti, pa samim time ne može biti u skupini korisnika koji mogu primati mirovinu i plaću.

Vezano za primjedbe o članku 69. stavku 9. Zakona o mirovinskom osiguranju, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se radi o djeci osobama s invaliditetom koje su se školovale po posebnim programima te za koje se pretpostavlja da zbog svog invaliditeta (teškoća u razvoju) neće moći odraditi puni radni vijek, odnosno steći svoju osobnu mirovinu. Iz tog razloga, ovoj kategoriji osoba omogućuje se ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu pod povoljnijim uvjetima. Dokaz za školovanje po posebnim programima su „rješenja o osposobljavanju za rad“ (koja su se nekada donosila u sustavu mirovinskog osiguranja, a potom i u sustavu socijalne skrbi), dok je danas taj dokaz rješenje o pravu na posebne programe obrazovanja (koje izdaju uredi državne uprave nadležni za poslove obrazovanja).

Vezano za navod kako je članak 100. Zakona o mirovinskom osiguranju po kojem se osobama s djelomičnom nesposobnošću za rad stjecanje starosne mirovine uvjetuje odrađivanjem godine dana staža u osiguranju, protuustavan, takvo mišljenje nije utemeljeno. Vlada Republike Hrvatske ističe kako su navedenim člankom 100. propisani jednaki uvjeti za stjecanje prava na novu mirovinu, navršena jedna godina staža nakon umirovljenja, za sve vrste osobne mirovine te se ne može prihvatiti mišljenje da je odredbama članka 100. Zakona o mirovinskom osiguranju povrijeđen Ustav Republike Hrvatske, kada se to traži i za korisnike koji imaju djelomični gubitak radne sposobnosti (smanjenu radnu sposobnost), a sa promijenjenom radnom sposobnosti mogu raditi puno radno vrijeme na drugim poslovima.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 25. „Mirovinsko osiguranje“, točkom 25.1. „Doplatak za djecu“ istaknuto je slijedeće: „U rujnu 2019. godine, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (dalje MDOMSP) na e-Savjetovanju je objavilo obrazac prethodne procjene za Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o doplatku za djecu, na koji je temeljem uređ dao svoje mišljenje“; „Moramo istaknuti da niti jedan od naših prijedloga nije prihvaćen od strane MDOMSP-a“; „Podsjećamo da uvidom u prakse pojedinih europskih država potpore u vidu dječjeg doplatka uopće ne ovise o приходима“; „Obzirom da se iznos nije povećavao već dugi niz godina, a da su se povećavali troškovi života, kao i troškovi zbog specifičnih potreba i dodatnih životnih troškova za DTUR i OSI, predložili smo da se vodi računa o povećanju iznosa doplatka za djecu s težim ili teškim invaliditetom na način da se u određenom iznosu poveća postotak ili sama proračunska osnovica.“

U vezi navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe da, sukladno važećem Zakonu o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18), pravo na doplatku ostvaruje se na temelju iznosa prosječnog mjesečnog dohotka po članu kućanstva u odnosu na proračunsku osnovicu koja iznosi 3.326,00 kuna. Proračunska osnovica predstavlja stručni termin koji se koristi za obračun i drugih naknada i primanja propisanih posebnim propisima te je ista uređena Zakonom o izvršavanju državnog proračuna za tekuću godinu. Zadnje izmjene i dopune navedenog zakona bile su usmjerene proširenju kruga potencijalnih korisnika doplatka za djecu kao i pronatalitnog dodatka imajući u vidu da od 2006. godine nije povećan dohodovni cenzus te je zbog njegovog zadržavanja na 50 % proračunske osnovice smanjen broj korisnika doplatka za djecu.

Također, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku prati i analizira provedbu zakona iz svoje nadležnosti, te sukladno iskustvima u provedbi, kao i zahtjevima i sugestijama provoditelja i korisnika pristupa izmjenama postojećih zakonskih regulativa. Prijedlozi istaknuti u komentarima bit će razmotreni prilikom izrade novog zakona, te će se s ciljem unapređenja zakonske regulative u području doplatka za djecu razmotriti sva otvorena pitanja pa tako i ona vezana uz ostvarivanje prava pojedinih skupina korisnika.

U dijelu Izvješća pod točkom 25.2. „Beneficirani radni staž“ vezano za preporuku pravobraniteljice o potrebama izmjene i dopune Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine, broj 115/18), Vlada Republike Hrvatske navodi kako je navedenim Zakonom cjelovito uređen sustav staža osiguranja s povećanim trajanjem. Također, Zakonom je proširen krug osiguranika – osoba s invaliditetom na gluhoslijepe osobe, osobe oboljele od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis) te osobe s Down sindromom. U svim navedenim slučajevima radi se o bolestima koje uzrokuju trajne posljedice na život i rad te su uvrštene u popis isključivo prema mišljenju medicinskih stručnjaka koji su zauzeli stajalište kako postoje jasni medicinski razlozi za njihovo uključivanje u krug osiguranika – osoba s invaliditetom. Stoga, smatramo da je za dodatna proširenja kruga osiguranika – osoba s invaliditetom potrebna sveobuhvatna analiza kojom bi se utvrdili opravdani medicinski razlozi za uvrštavanjem drugih bolesti koji nisu obuhvaćene sadašnjom zakonskom regulativom.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 27. „Suradnja s organizacijama civilnog društva“ pod naslovom „Podrška Centru za rehabilitaciju Silver“, gdje se ukazuje na izostanak podrške Hrvatskog zavoda za norme, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Hrvatski zavod za norme od osnivanja europskog tehničkog odbora CEN/TC 452 od 14. rujna 2016. godine do danas poduzeo sve radnje vezane uz područje normizacije u skladu sa svojim financijskim i tehničkim mogućnostima. Hrvatski zavod za norme se obvezao osigurati financijska sredstva za održavanje sastanaka europskog odbora CEN/TC 452 u Republici Hrvatskoj, te sudjelovanje djelatnika Hrvatskog zavoda za norme na sastancima CEN/TC 452 koji se održavaju izvan Republike Hrvatske. Napominje se da je Hrvatski zavod za norme unatoč smanjenju godišnjih proračuna za 2019. i 2020. godinu, te povećanju potrebnih financijskih sredstava za organizaciju i održavanje sastanaka radnih skupina europskog odbora CEN/TC 452 zbog povećanja njihovog broja, organizirao iste na zavidnoj razini.

Nadalje, u Izvješću se navodi da Hrvatski zavod za norme ne podmiruje troškove sudjelovanja predstavnika zainteresiranih strana iz Republike Hrvatske u radu europskih i međunarodnih odbora/podobora već to čine sami predstavnici tvrtki ili drugih institucija zainteresiranih za određeno područje normizacije. S tim u vezi ističe se da su se poslovi vođenja tajništva CEN/TC 452 od njegova osnivanja bitno povećali u odnosu na očekivanja (odgovarajuća podrška novoosnovanim radnim skupinama i organizacija sastanaka umjesto jedne norme očekuje se barem šest normi), te je iz navedenog razloga zaposlena i jedna osoba na stručnom osposobljavanju u razdoblju od 15. travnja 2019. godine do 14. travnja 2020. godine.

Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za norme također je bilo upoznato s problemom financiranja troškova predsjednika odbora CEN/TC 452, gospodina Marijana Alfonsa Sesara. Na sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za norme održanoj 27. svibnja 2019. godine raspravljalo se o problematici financiranja vođenja tajništva i rada europskog tehničkog odbora CEN/TC 452, te eventualnom odustajanju od vođenja krajem 2019. godine kada ističe mandat predsjedniku, Marijanu Alfonsu Sesaru. Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za norme nije donijelo odluku o odustajanju nego je pozvalo na dogovor gospodina Sesara, predsjednika Odbora, kako bi se ponovno analizirale mogućnosti sudjelovanja u radu Odbora. Napominje se da troškovi putovanja predsjednika na sastanke izvan Republike Hrvatske nisu bili planirani u proračunu Centra za rehabilitaciju Silver, a ni u proračunu Hrvatskog zavoda za norme.

Obzirom na istek mandata gospodina Marijana Alfonsa Sesara na funkciji predsjednika europskog odbora CEN/TC 452, održan je 24. listopada 2019. godine i sastanak u prostorijama Hrvatskog zavoda za norme o radu Odbora na kojem su razmotrene financijske mogućnosti Hrvatskog zavoda za norme, te troškovi vođenja Odbora.

Nadalje, uzimajući u obzir potrebu Hrvatskog zavoda za norme za raspisivanjem poziva za potvrđivanje dosadašnjeg ili izbora novog predsjednika europskog tehničkog odbora CEN/TC 452, gospodin Sesar je zamoljen da se očituje o svojem interesu za obnašanje dužnosti predsjednika europskog tehničkog odbora CEN/TC 452 u novom mandatu od 3 godine uz pretpostavku da bi takva nominacija uključivala financijska sredstva za službena putovanja predsjednika CEN/TC 452. Dana 31. listopada 2019. godine gospodin Marijan Alfonso Sesar dostavio je Hrvatskom zavodu za norme svoju nominaciju za predsjednika CEN/TC 452 na razdoblje od sljedeće 3 godine čime je prihvatio uvjete kojim će Centar za rehabilitaciju Silver osigurati financijska sredstva za njegova službena putovanja kao predsjednika CEN/TC 452. Na temelju dostavljenog interesa za obavljanje dužnosti predsjednika CEN/TC 452 u novom mandatu od tri godine Hrvatski zavod za norme predložio je CEN-u gospodina Marijana Alfonsa Sesara za predsjednika CEN/TC 452, te je isti izabran za predsjednika na novo razdoblje od tri godine.

Napominje se kako je Hrvatski zavod za norme u proteklom razdoblju od 2016. godine do sada poduzimao mjere kako bi osigurao uvjete za rad navedenog europskog odbora i njegovih radnih skupina te da su isti nesmetano funkcionirali. Hrvatski zavod za norme nije bio u mogućnosti financirati troškove putovanja predsjednika odbora obzirom da navedeno nije predviđeno pravilima i godišnjim proračunom Hrvatskog zavoda sa norme.

U dijelu Izvješća pod poglavljem 31. „Opće i financijsko poslovanje“ točkom 31.1. „Opće i financijsko poslovanje“ naslovom „Obrazloženje pojedinih skupina rashoda i izdataka“, razvidan je financijski plan za 2019. godinu koji je iznosio 4.345.198,00 kuna, dok je izvršeno 4.023.834,55 kuna. Najznačajniji rashodi su Rashodi za zaposlene, planirani na stavkama u okviru aktivnosti Administracija i upravljanje u iznosu od 2.888.000 kuna, od čega je izvršeno 2.801.800,83 kuna ili 97,02 %. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je Ministarstvo financija uvidom u Državne riznice utvrdilo kako su podaci o planiranim i utrošenim sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2019. godinu, vezani uz sredstva za rad pravobraniteljice, prikazani u ovom dijelu predmetnog izvješća u skladu s podacima Ministarstva financija.

Pravobraniteljica je postupila sukladno obvezi koju ima temeljem Zakona o fiskalnoj odgovornosti i Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine, broj 95/19) te je uz izvješće o radu za 2019. godinu dostavila i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2019. godinu odnosno popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti temeljem kojeg je dostavila obrazac Izjave 1a. Pravobraniteljica nije u obvezi sastaviti Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana 2019. godine jer nije obvezna imati ustrojstvenu unutarnju reviziju. Ministarstvo financija je navedeno mišljenje u svezi Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2019. godinu i pripadajućeg Upitnika o fiskalnoj odgovornosti dalo isključivo temeljem dostavljene dokumentacije uz Izvješće o radu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom dok provjeru sadržaja provodi mjerodavno tijelo.

Vlada Republike Hrvatske predlaže da se cijeli tekst Izvješća ubuduće nomotehnički uredi, na način da se u tekstu uz nazive zakona (npr. uz spominjanje Zakona o socijalnoj skrbi) i drugih propisa navedu i brojevi Narodnih novina u kojima su isti objavljeni, te se ukazuje na jezičnu nedosljednost u korištenju izraza vezano uz lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, primjerice, na određenim mjestima korišten je nepotpuni termin „lokalna i regionalna samouprava“ ili „lokalna i područna samouprava“, umjesto termina lokalna i područna (regionalna) samouprava, te se predlaže isto uskladiti u čitavom tekstu Izvješća. Predlaže se ispraviti grešku na stranici 195. pri navođenju Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 93/16, 104/16, 116/18 i 127/19) i drugim posebnim propisima, gdje se riječ „drugih“ i „drugim“ najvjerojatnije slučajno zamijenila riječju „dragih“ i „dragim“. Nadalje na stranici 3. u tekstu „...niti jedan novi državni dom nije transformiran u centar usluga u zajednici“ umjesto „centar usluga u zajednici“ predlažemo koristiti puni naziv „centar za pružanje usluga u zajednici“.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila izv. prof. dr. sc. Vesnu Bedeković, ministricu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić i Ivicu Bošnjaka, državne tajnike u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, dr. sc. Kristiana Turkalja, mr. sc. Josipa Salapića i Juru Martinovića, državne tajnike u Ministarstvu pravosuđa, te Željka Plazonića, dr. med. i Tomislava Dulibića, državne tajnike u Ministarstvu zdravstva.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković